

proposta didàctica

www.bromera.com
edicions

bromera

Ferran Torrent

Ombres en la nit

Introducció: Francesc Calafat

ELS NOSTRES AUTORS

bromera

INTRODUCCIÓ

Per a aprofundir en l'obra i que la lectura resulte més suggeridora et plantejem tot un seguit de propostes obertes, canviabls i modificables segons els nivells educatius, els lectors i els objectius marcats en llegir el llibre. Les propostes i preguntes s'agruparan al voltant de diversos apartats.

El primer bloc d'aquestes propostes té com a objectiu reforçar els coneixements de l'estudiant sobre l'època en què va aparéixer i ha evolucionat l'obra de Ferran Torrent. D'una banda, els anys setanta i huitanta comprenen un període de gran transcendència per a la literatura valenciana actual. De l'altra, una gran part dels seus llibres reflecteixen els canvis que s'han produït a la ciutat de València i al País Valencià. Pel que fa a *Ombres en la nit* hi ha dos centres nuclears: els referents històrics en què s'insereix la història que narra la novel·la i la ficció estricta. El primer punt és fonamental perquè la Segona Guerra Mundial, la situació política mundial que se'n deriva i el règim franquista a l'Estat espanyol han marcat profundament la història d'Europa i la nostra realitat en particular. Atés que en el primer cas es tracta d'episodis de molta transcendència, el professorat té al seu abast un nombre considerable de recursos audiovisuals i digitals per a presentar-los als alumnes. En canvi, fa la impressió que no hi ha disponibles tants materials referits en concret al context valencià. En aquest cas cal que el docent oferisca als alumnes les informacions clau de les qüestions més rellevants i les expose de manera concisa.

Pel que fa a la novel·la, proposem una sèrie d'activitats destinades a analitzar-la en detall. En la lectura, els alumnes hauran de posar en pràctica els continguts generals apresos en els dos apartats anteriors; ahora, caldrà motivar-los perquè apliquen els coneixements i les eines d'anàlisi literària que han adquirit al llarg de la seua formació. En el procés es tracta de fer reconéixer als alumnes els sentits que ofereix la novel·la, i també d'animar-los a comprendre la diversitat de recursos formals que hi desplega l'autor, quina funció tenen en la construcció de la ficció i els efectes que desperten en el lector.

L'objectiu de les activitats és contribuir a contextualitzar, conéixer i analitzar l'obra en general i *Ombres en la nit* en particular. És important que els estudiants interpreten la novel·la de la manera més raonable i precisa possible, però ahora convé que s'hi acosten amb una actitud oberta i creativa que els ajude a connectar amb l'imaginari i potència expressiva de Ferran Torrent. Cal mirar que els lectors s'ho passen bé, se senten somoguts per les estocades emotives que provoca la novel·la i s'adonen de les

bufetades que pot donar la circumstància humana, la diversitat de reaccions que s'hi generen i la complexitat de comportament dels éssers humans.

A. CONTEXT I OBRA DE L'AUTOR

---

1. Escriu el que sàpies sobre l'autor d'*Ombres en la nit*. On i quan va nàixer, on va estudiar, per què no va concloure els estudis universitaris i a quins oficis es va dedicar abans de convertir-se en escriptor. Aquestes circumstàncies i el seu posterior exercici del periodisme es veuen reflectits en la seua literatura? De quina manera?
2. Quina era situació de la narrativa valenciana amb què es troben els escriptors joves en la dècada dels setanta del segle passat?
3. Quines eren les aspiracions dels escriptors joves valencians en els anys setanta i huitanta?
4. Què aporta Ferran Torrent a la nostra narrativa amb les seues primeres novel·les? Quins elements dels seus primers llibres ofereixen una interpretació singular de la literatura del gènere negre?
5. Quins factors afavoreixen que Ferran Torrent des d'un primer moment, amb la publicació de *No emprenyeu el comissari!*, *Penja els guants*, *Butxana* i *Un negre amb un saxo*, esdevinga un escriptor d'èxit, un escriptor popular?
6. Els crítics consideren que la llengua de Ferran Torrent és un dels ingredients que li dóna molt de sabor a la seua prosa. Quins en són els trets definitoris?
7. A banda de l'entreteniment, quin factor o factors determinen l'interés de l'escriptor valencià per la novel·la negra?
8. Per què creus que l'estructura urbana té tant de pes en la narrativa de Ferran Torrent? En quines obres s'hi nota més i per quins motius?
9. Descriu i explica les característiques de les tres etapes en què es divideix l'obra de Ferran Torrent.
10. *Gràcies per la propina* i *La vida en l'abisme* són dues novel·les que es desvien de la dinàmica habitual del novel·lista i se centren en el record de la vida o d'una etapa del personatge. Quin creus que és l'objectiu fonamental en cadascuna de les novel·les?
11. Què aporta la trilogia de València, composta per *Societat limitada*, *Espècies protegides* i *Judici final*, a la trajectòria narrativa de Ferran Torrent?

12. En l'òrbita de la pregunta anterior, quins aspectes i matisos introdueix amb *El Bulevard dels Francesos* a la seua literatura?
13. Els protagonistes principals de Torrent solen caracteritzar-se per l'escepticisme, pel vitalisme i per una ètica individualista. Explica aquests elements i digues per què l'autor els subratlla d'una manera tan marcada.

B. EL MARC HISTÒRIC D'OMBRES EN LA NIT

---

1. Els integrants del Nakam –tots jueus, tret de Santiago Cortés–han viscut l'experiència dels camps d'extermini nazis. Quants jueus foren exterminats? Quants gitanos? Quins altres tipus de persones hi foren destinats? Què és allò que singularitza els camps nazis d'altres camps, com ara els soviètics?
2. Per entendre bé l'existència dels camps de concentració alemanys cal saber quina va ser la ideologia del nazisme. Ajuda't d'algun llibre d'història i especifica amb quins objectius el règim hitlerià dugué a terme el que es coneix com la Segona Guerra Mundial.
3. En *Ombres en la nit* hi ha molts fets i personatges reals. Raona per què els integra amb fets i personatges ficticis.
4. Les organitzacions jueves del Nakam i Centre de Documentació Històrica Jueva i, per un altre cantó, Odessa, creada amb la finalitat de salvar nazis, són històriques. Informa-te'n a través d'alguna font oficial i fiable d'Internet i destaca'n els aspectes més rellevants.
5. Amb la informació aconseguida per respondre la pregunta anterior, digues quins fets reals del Nakam fa servir Ferran Torrent en la novel·la.
6. Els dos espies –l'anglès i els rus– representen els interessos dels dos blocs, l'occidental i el soviètic, enfrontats en allò que es coneix com *guerra freda*, sorgida després de la Segona Guerra Mundial. A partir de la informació que aporta el debat entre John Moore i Steve Adams en el capítol 21, i de la qual pugues extraure d'altres fonts, digues quines circumstàncies van originar la guerra freda i què pretenia cadascun dels blocs en conflicte.
7. El coronel Zukov pertany al Komintern soviètic. Què era aquest organisme i quins objectius internacionals sostenia?
8. Després de tres anys de guerra (1936-1939), es va instaurar a Espanya el règim polític que es designa com franquisme, un sistema totalitari, com s'autodefinia,

i que aspirava a crear una societat nova. L'invicte *Caudillo*, com era anomenat el general Francisco Franco en l'any de la victòria, va afirmar en un discurs, a Montserrat el 1942 que:

Sólo existe una nación cuando tiene un Jefe, un Ejército que la guarda y un Pueblo que la asiste. Nuestra Cruzada demostró que tenemos un Jefe y un Ejército. Ahora necesitamos el pueblo, y éste no existe más que cuando logra tener unidad y disciplina. (CARLOS BLANCO AGUINAGA, JULIO RODRÍGUEZ PUÉRTOLAS i IRIS M. ZAVALA: *Història social de la Literatura espanyola*, vol. III, 1979, p. 74)

Com es volia aconseguir el rostre nou de la societat? Per mitjà d'una repressió brutal i vigilància fèrria de la població: afusellaments, empresonaments massius, depuració de les administracions públiques, promoció de la delació... Les xifres d'executats són esborronadores. Els càlculs provisionals n'assenyalen aproximadament entre 45.000 o 50.000. Al País Valencià els afusellats passen de 4.700, als quals hem d'afegir un mínim de 1.300 finats produïts en les presons a causa de les condicions lamentables, la desatenció sanitària, els maltractaments... Tot era vàlid, perquè al capdavant el que es perseguia era l'eliminació i desactivació de l'enemic. Com diu Vicent Gavarda:

La fi de la repressió, a pesar dels intents de justificació, no era el càstig, sinó el sotmetiment. La repressió de la postguerra tenia com a fi desfer els resultats de l'obra republicana i, fins i tot, de dècades anteriors, que havien marginat les *verdaderas esencias nacionales*. Només així s'explica per què, els sectors liberals de la burgesia, els va perseguir el nou règim, amb una rancúnia semblant a la que estigué present en la repressió de la classe obrera. (*Els afusellaments al País Valencià (1938-1956)*, València, 1993, p. 218)

En un ambient de venjança com el que va provocar el règim era lògic que l'actitud de la gent fóra hostil a les noves autoritats. En una vista a València l'any 1943, l'ambaixador britànic va deixar escrit:

(...) la ciudad es de un considerable interés (...). Hoy en día, su sentimiento revolucionario es tan fuerte como siempre, aunque un régimen de represión sin piedad lo ha soterrado de momento. El gobierno de Franco se ha vengado contra una ciudad que tan violentamente se opuso al movimiento nacional imponiéndole un brutal capitán general y un reaccionario gobernador civil. Como resultado existe ahora en ella una

división aún más profunda entre la opinión pública y el gobierno que en cualquiera otra de las grandes ciudades de España. (I. SAZ i A. GÓMEZ RODA, eds., *El franquismo en Valencia. Formas de vida y actitudes sociales en la postguerra*, València, 1999, p. 95).

Amb aquesta informació i d'altra que pugues consultar en llibres de referència (com ara les obres esmentades o l'exhaustiva visió de conjunt *La dictadura de Franco*, de Borja de Riquer, Barcelona, 2010) exposa quines eren les línies d'actuació del govern al País Valencià i quin clima es respirava entre la població. Com es percep la por en *Ombres en la nit*? I el rebuig? (Cal dir que a partir dels anys cinquanta la situació es va anar relaxant, el setge de les forces repressores minvà progressivament, i la gent es va aclimatar a una realitat política que anava per a llarg).

9. En la dècada de 1940 el govern concentrava —per dir-ho en els termes que Norberto Bobbio empra en *Igualdad y libertad*, Barcelona, 2000, p. 140-141— els poders fonamentals a través dels quals controlava la població. No només el poder polític, sinó també l'ideològic —és a dir, el control de la fabricació de les idees— i l'econòmic, ja que durant els primers anys de la dictadura movia totalment els fils d'allò que es podia fer.

Per armar l'ideari del *nacionalcatolicismo*, Franco va recórrer a la teologia tremendista de l'església. Així va sorgir la idea de recristianitzar la població —a la seua manera, és clar. Això en la novel·la es veu clarament en l'actuació de les autoritats respecte a la filla d'Empar. Què és el que fan i amb quin motiu?

10. La novel·la també mostra, a través de la figura del governador, com la llarga ombra de les autoritats intervenia en la cuina de l'economia. Raona els motius d'aquesta afirmació.
11. En un context de guerra mundial i postguerra, d'aïllament internacional, la delirant política econòmica de l'Estat basada en l'autarquia (autosuficiència), i pensada com a alternativa al capitalisme liberal, va desbaratar i esfondrar el sistema productiu. Tot això va fer que el nivell de vida regulara estrepitosament i la fam i la misèria assolaren la població. La conseqüència directa de tot plegat va ser la manca d'higiene i la propagació de malalties que en altres latituds tenien remei. Busca'n exemples. Com ara quan el narrador descriu les cambres de l'Hotel Inglés —segona seqüència del capítol 11—, en el passeig de Steve cap a Russafa —segona seqüència del capítol 12— o quan va en el tramvia perseguint Empar —apartat quart del capítol 20.

12. Altres referències a la situació precària de la vida la pots trobar en les primeres pàgines del capítol 14. Enumera-les.
13. Steve en el passeig cap al barri de Russafa abans esmentat compara l'ambient de València del 1947 amb el que va viure entre 1938 i 1939. Quina impressió en té?
14. El doctor Henke va a València amb la finalitat d'experimentar amb xiques per tal de trobar un remei a una malaltia. Quina és i per què era temuda en l'època?
15. A la descripció de la València grisa dels anys 40, Ferran Torrent li posa una mica de color amb referències a tradicions i festes. Quines són? Steve no entén com els nadius gaudeixen amb les festes allà esmentades. Quins arguments en dóna? Són actuals els arguments? Raona la resposta.

C. EL MARC GEOGRÀFIC *D'OMBRES EN LA NIT:* ESPAI I ACCIÓ

---

1. L'acció se situa en diverses ciutats i països. Quins són i què representa cada un en l'evolució de l'acció?
2. Esbrina la procedència dels membres del Nakam i de Sorowitsch i quina importància té per al sentit de la història.
3. Tracta d'assajar una explicació al fet que l'autor situe les accions del Nakam a Àustria i no a Alemanya.
4. Per què l'escamot de Nakam està en moviment i canvia constantment d'habitatge, sobretot el falsificador de documents?
5. Quins motius condueixen Sorowitsch a anar a viure a Marsella? Per què viu en un hotel?
6. Quins hotels de València tenen un pes clau en la novel·la? On estan situats i quin paper desenvolupen en l'acció?
7. Els espais físics en literatura poden tenir una dimensió sociològica, psicològica i estratègica. Què pots dir dels hotels, del despatx del governador, de la casa on viu al carrer de Cavallers on s'estatgen Escamilla i el doctor Henkel, de l'orfenat, de la casa i del barri on viu Empar, de la zona on treballa i del barri on viu Adrià, del prostíbul, del pis amagatall que ofereix la resistència a Sorowitsch i a Cortés?
8. Deixant a banda els hotels, ressegueix els itineraris i indrets que visiten els protagonistes a la ciutat de València i digues què representen en la trama de la novel·la.

D. ELS PERSONATGES I L'ACCIÓ D'OMBRES EN LA NIT

---

1. *Ombres en la nit* és una novel·la de personatges, i ho és perquè l'autor en cadascun aporta una mirada, una perspectiva diferent. Per això, els personatges jueus, tot i compartir el trauma de l'Holocaust, mantenen punts de vista i formes d'en-carar el futur diferents. És important que narres les històries dels integrants del Nakam (Ariel Menashe, Salamo Arouch, Shai Havel, Ruth i Santiago Cortés).
2. Quins objectius comparteixen? Creus que són raonables, tot i l'experiència terrible que han viscut?
3. Com actuen quan capturen un nazi?
4. Creus que és justa la manera de tractar-los?
5. En quin aspecte es pot considerar discutible des del punt de vista ètic? Raona'n una resposta.
6. Ariel, Salamo, Ruth... quin sentiment tenen els que no han sobreviscut al desastre? Quin n'és el motiu?
7. Quins aspectes uneixen Ariel i Salamo. En què es diferencien?
8. En quins punts s'allunya Shai dels companys?
9. La manera d'actuar d'Ariel i dels altres membres del Nakam calma el seu malestar intern? Per què?
10. Cap a on mira l'actitud d'Ariel: cap al passat, cap al present o cap al futur? Quines opcions personals i col·lectives comporta?
11. Quins motius té Ferran Torrent per introduir un personatge real com Simon Wiesenthal i enfrontar-lo dialècticament a Ariel?
12. Quins arguments polítics i morals aporta Simon Wiesenthal?
13. Per què creus que l'autor converteix en personatge principal un gitano i no un jueu?
14. Quins trets el fan diferent a la resta del grup del Nakam?
15. Creus que Santiago Cortés té cap futur? Argumenta la resposta.
16. Què fa singular –emotiva i terrible alhora– la relació sentimental entre Ruth i Santiago?
17. La càrrega de ser jueu pesa en Sorowitsch? Explica-ho.
18. Per què apareix Sorowitsch caracteritzat com un individualista irreductible?
19. Encara que Sorowitsch es nega a ajudar els altres, finalment ho fa. Quins ressorts personals el fan canviar d'opinió?
20. Per què l'hedonisme de Sorowitsch, la seua obsessió d'esprémer la vida al màxim, amaga un punt d'amargor existencial?

21. Quin és l'interés que mou Steve Adams a anar a València.
22. Com definiries políticament Steve?
23. Per què Steve admira els seus amics comunistes de València?
24. Amb quin motiu va a València? Coneix realment el mòbil pel qual el SIM l'envia a l'excapital de la República?
25. A què es dedica John Moore? És tan bonàs com sembla? És de fiar? N'hi ha cap manera de saber-ho?
26. Per què John Moore enganya l'amic? Quantes vegades ho fa?
27. John Moore és un home fidel al seu govern fins a les darreres conseqüències. No li importa salvar nazis quan abans lluitava en contra? És plausible el seu comportament des del punt de vista polític? I des de l'ètica?
28. John Moore seria capaç de tot, fins i tot de matar l'amic? Quins en són els motius? Són vàlids políticament? I moralment? Justifica la resposta.
29. Davant les raons d'estat, Steve defensa una actitud ètica individual. Quina és?
30. Per a Steve l'amistat és un valor que cal mantenir. Per què? Quins personatges el deceben? Quin personatge pensa com ell?
31. Per què Adrià, Empar i el seu marit, Ramon, defensaven la República? Quins valors representa per a tots ells el comunisme? Eren els mateixos que duia a terme el Partit Comunista de la Unió Soviètica?
32. Qui mata Ramon? Per quina causa?
33. Quines conseqüències té aquest fet en la vida d'Empar?
34. Quins motius la duen a ser correu en la resistència?
35. Adrià és el cap visible de la resistència. Quina tapadora fa servir?
36. En la circumstància de viure en estat violent i jugar-se la pell, què és el més important per a Adrià? Per què ho fa?
37. Adrià està disposat a tot? Per què?
38. En la dinàmica de la lluita contra un estat injust és important l'obediència de les ordres. Quin és el motiu? Sempre? Per què? Els ideals que estrangulen les raons i les circumstàncies són vàlids? Exposar-n les raons de les possibles respostes.
39. Quin rol desenvolupa Boris Zukov. Quina és la seua història? Com el caracteritzaries?
40. En l'àmbit del partit comunista rus la lògica dels interessos que predomina és aquella que convé en cada moment o en té la persona? Per què?
41. Què es proposa fer Zukov després d'eliminar el doctor Henkel? És justificable? Encara que traïska tots els que confien en ell?

42. Quin paper té assignat el governador? De quina manera és caracteritzat? Quines són les seues aspiracions? Té cap escrúpols? Per què?
43. Escamilla representa el govern. Quines són les intencions que el duen a València? Són legítimes?
44. Qui és el doctor Henkel? Com fugí del seu país? Què l'ha dut a València? Què fa i per què? Com qualificaries el seu comportament?
45. Amb qui col·labora l'església en la novel·la? Per què ho fa? No representa cap contradicció amb la seua doctrina? Argumenta la resposta.

E. EL MARC FORMAL I LITERARI

---

1. Quin és l'objectiu de Ferran Torrent en poblar *Ombres en la nit* de tants personatges?
2. Per què es pot afirmar que és una novel·la altament dramatitzada? Amb quina finalitat ho fa l'autor?
3. Què opines sobre el fet que l'autor introduísca diàlegs o pensaments dels personatges en el discurs del narrador? Fixa't en el fragment següent:

Zoltán porta dues copes de conyac. El Manolete observa la marca de la botella amb neguit. Aquest paio és increïble. Pensa en la sort d'haver-lo conegut. Brinden per l'amistat. Manolete fa un tast i peta la llengua contra el paladar. Uf, de collons. Zoltán somriu. És fàcil comprar la gent en temps de penúria.

4. Identifica les intervencions i digues a quin personatge corresponen. L'autor fa servir algun element introductor o els fa actuar directament? Quin efecte et produeix?
5. En la novel·la predomina el diàleg, per tant hi trobarem poca caracterització directa. Com caracteritza l'autor? Per què ho fa així?
6. Com que hi ha molts personatges, per a què utilitza fonamentalment l'autor els capítols inicials: per presentar-los, per descriure accions o totes dues coses alhora.
7. Què és allò que pretén Ferran Torrent en creuar diverses històries en llocs diferents?
8. Quina diferència formal hi ha entre el primer capítol i el segon? A què respon la diferència?
9. El Nakam actua al marge de la llei. Quin tipus d'objectiu busca?
10. Com prepara el Nakam les accions? Quan, on i com actuen? Comenta les diverses accions i assenyalan les diferències.

11. Creus que alguns moments de l'entrada a la casa de Wepke Rauch –capítol 8– i del segrest del capellà –capítols 11 i 13– impacten? Indica'n la causa.
12. Diries que aquestes escenes són molt cinematogràfiques? Justifica la resposta.
13. L'autor filma amb paraules les aventures justicieres del grup a Àustria. Només n'hi ha una on no ho fa. Com saps el que ha passat?
14. Les actuacions del grup, ja s'ha indicat, no són massa ortodoxes. Quines precaucions prenen? De quina manera legalitzen la seua presència en els diferents països?
15. El fet d'emprar en un capítol seqüències distintes té una forta importància en el ritme de la narració, perquè es juga a la contra, al canvi de tensió... Compara els capítols 11 i 20 i assenyalan les diferències i similituds.
16. En el capítol, 11 Steve Adams i John Moore arriben a València, i en el 16 ho fan Sorowitsch i Santiago Cortés. No és que abans fóra lenta, però amb l'arribada a València dels personatges esmentats l'acció s'accelera. Per què?
17. En el pròleg hem afirmat que *Ombres en la nit* té molts elements de la novel·la d'espies. Quins són?
18. Una novel·la d'intriga i espionatge és caracteritzada per les entrades i eixides a llocs, els canvis d'amagatall, les mentides i ocultacions, la vigilància, les persecucions i els intents d'enganyar el perseguidor. En la novel·la, quan tots els personatges ja es troben a València, aquestes seqüències són molt diverses i es barregen amb eficàcia narrativa. Detalla els moviments, sobretot qui persegueix a qui i les estratègies que s'hi entren.
19. El grup Manolete i el cambrer de l'hotel Metropol, a banda de la funció de contrapunt pel pebre picaresc que aporten, quin paper desenvolupen en l'acció?
20. Una escena força cinematogràfica és aquella en què els espies i tots els activistes es troben en el magatzem de l'avinguda del Port, l'última seqüència del capítol 20. És interessant la graduació narrativa i l'estratègia en el muntatge de l'escena. Comenta-la. Digues també quines conseqüències té per alguns personatges i com afecta a l'acció.
20. En el capítol 21 és on esclaten les carcasses finals. Ens trobem primer amb una escena d'acció, després amb diàleg a diverses bandes i d'alta tensió i un final d'efectiu colp dramàtic. Explica-les i comenta com estan organitzades literàriament.
21. Encara que el lector sap què passarà al final, les dues darreres intervencions són d'una gran força. Per què?

22. La novel·la té en certa manera una estructura circular. Comença i acaba amb Santiago Cortés. L'autor obri el llibre preparant-nos per a l'acció i el remata després d'una altra acció. Què vol dir amb això?
23. La trama s'acaba, però, les històries dels personatges tenen alguna projecció? Quina creus que poden tenir?
24. Les accions de justícia que els personatges duen a terme tenen els efectes reparadors que cerquen? Quins efectes els produeixen? Com se senten: satisfets o frustrats? Amargats o resignats? Indiferents o dolguts?
25. El fet que en la novel·la tot repercuteix en tot, quina sensació et deixa com a lector?
26. En una novel·la de pensaments polítics i actituds vitals enfrontades, de debats tensos, digues quin paper juguen els diàlegs. Localitza diversos moments en què els protagonistes tracten aspectes diferents.
27. En el pròleg hem dit que l'estil és despullat, sense ornaments: «la descripció i la narració són concises i la prosa neta, eixuta i contundent». Justifica aquesta afirmació a partir del passatge següent:

Ariel va llançar el cigarret a terra. Va exhalar un profund sospir, mirant de tranquil·litzar-se. Es va guardar l'arma a la butxaca de l'abric. Consultà el rellotge: faltaven set minuts per a les deu del matí, l'hora en què arribaven les dones de la neteja. Ordenà a Santiago que baixarà a la porta principal. Després es va situar davant Rauch.

28. El diàleg següent, és amable o tens? Conté rèpliques neutres o rotundes? Les frases són ampul·loses o s'hi va directe a la qüestió?:
  - Et refies dels teus antics companys?
  - No tinc motius per desconfiar.
  - Jo no els conec.
  - Els a tu tampoc.
  - Això està bé, però organitzem-nos. Si les portes del balcó estan obertes no hi ha cap problema.
  - Sorowitsch les va obrir.
  - Continue sospitant de l'hongarés.
  - No ets l'únic.
  - M'ho hauries d'explicar.
  - No ho crec necessari.
  - Doncs jo sí –ferm—. He fet de la desconfiança el meu mitjà de vida. Si ignore quina estratègia dus entre mans em jugue el coll.

Propostes didàctiques referides al llibre
Ombres en la nit (ISBN: 978-84-15390-62-6)

© Francesc Calafat

© Edicions Bromera, SL
Apartat de correus 147 - 46600 Alzira

www.bromera.com

www.bromera.com
edicions

bromera

L'any 1947 les circumstàncies de Santiago Cortés –gitano i valencià, i militant del Partit Comunista Espanyol– eren pràcticament incompatibles amb la vida. Després de sobreviure al camp de concentració de Dachau, torna a València per unir-se a un escamot clandestí amb la missió de liquidar un pròfug nazi emparat pel règim franquista. Allà, haurà d'unir-se amb antics lluitadors de la República, amb dos agents britànics del SIS, amb un espia soviètic que té una doble identitat insospitada i, fins i tot, amb un expert falsificador potser no tan entestat a oblidar el passat com pretén fer creure.

Ferran Torrent (Sedaví, 1951) és un dels escriptors valencians més consolidats amb guardons com el Premi Sant Jordi, el Joan Crexells, el Nacional de la Crítica, el de la Crítica Serra d'Or, o el finalista del Premi Planeta. En Bromera també ha publicat *Gràcies per la propina*, *La mirada del tafur*, *L'illa de l'holandès*, *Societat limitada*, *Espècies protegides* i *Judici final*.

978-84-15390-62-6

9 788415 390626

ELS NOSTRES AUTORS, 72

